

21.9.2007

Dnro 575/4/07

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Kansliapäällikkö Jussi Pajuoja

POISTUMISLUPAEHTOJEN KIRJAAMINEN PÄÄTÖKSEEN

1 KANTELU

Kantelija pyysi 12.2.2007 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kirjeessä oikeusasiamiestä tutkimaan Turun vankilan menettelyä poistumislupa-asiassa. Kantelija kertoi, että palatessaan poistumisluvulta vankilaan 21.10.2006 hän myöhästyi 18 minuuttia luvan päättymisajankohdasta. Kantelijan mukaan tämä johtui siitä, että juna oli myöhässä. Kantelija kertoi, ettei hän kyseisen ajankohdan jälkeen ole päässyt poistumisluvulle. Kielteisten lupapäätösten perusteena on hänen mukaansa ollut se, että lomaehtojen noudattamista ei ole pidetty riittävän todennäköisenä. Kantelija piti kielteisiä lupapäätöksiä suhteellisuusperiaatteen ja vankeuslain tavoitteiden vastaisena.

3 LAINSÄÄDÄNTÖ

Vankeuslain (767/2005) 14 luvun 2 §:n mukaan poistumislupa rangaistusajan pituuden perusteella voidaan myöntää hakemuksesta, jos: 1) luvan myöntäminen edistää rangaistusajan suunnitelman toteutumista; 2) vangin rangaistusaikaisesta käyttäytymisestä sekä hänen henkilöstään ja rikollisuudestaan saatujen tietojen mukaan luvan ehtojen noudattamista voidaan pitää todennäköisenä; ja 3) vanki sitoutuu 16 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päihteettömyyden valvontaan ja muuhun luvan ehtojen noudattamisen kannalta tarpeelliseen valvontaan.

Saman luvun 8 §:n mukaan poistumislupa voidaan liittää ehtoja, jotka koskevat vankilan ulkopuolella liikkumista, poistumisluvan perustetta, päihteettömyyttä, valvontaa, vangin käyttäytymistä ja vankilaan palaamista. Poistumislupa annetaan kirjallisena. Päätöksessä mainitaan poistumisluvan ehdot sekä mahdolliset seuraamukset ehtojen rikkomisesta.

Vankeuslain 16 luvun 7 §:n 3 momentin mukaan poistumisluvan ehdoksi voidaan asettaa, että vanki pyydettyä antaa virtsa- tai sylkinäytteen taikka suorittaa puhalluskokeen.

4 RATKAISU

Saadun selvityksen mukaan kantelijan kielteiset poistumislupapäätökset eivät johtuneet myöhästymisestä poistumislualta palattaessa, vaan siitä, että hän kieltäytyi antamasta pyydettyä virtsanäytettä. Tämä on seikka, joka voidaan ottaa huomioon uusia poistumislupahakemuksia käsiteltäessä arvioitaessa lupaehtojen noudattamisen todennäköisyyttä. Tältä osin asia ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Totean kuitenkin, että vankitietojärjestelmässä poistumislupapäätöstä ja -todistusta koskeviin päätöksiin ei ole valmiiksi merkitty poistumisluvan ehdoksi sitä, että vangin tulee pyydettyä antaa virtsanäyte tai suorittaa puhalluskoe. Tässä tapauksessa kyseistä ehtoa ei myöskään ole erikseen kirjattu. Turun vankilan järjestyssäännössä tosin todetaan, että vanki voidaan velvoittaa antamaan virtsanäyte poistumisluvan yhteydessä.

Käsitykseni mukaan olisi perusteltua, että poistumislupien ehdot kirjattaisiin erikseen jokaiseen poistumislupapäätökseen. Rikosseuraamusviraston lausunnon mukaan vankitietojärjestelmää uudistettaessa poistumislupapäätökseen tullaan merkitsemään päihitteettömyyden valvontaa koskeva ehto. Lisäksi Rikosseuraamusvirasto toteaa, että poistumislupanomuslomakkeita tullaan muuttamaan, jotta niistä selvästi ilmenee, että päihitteettömyyden valvontaan sitoutuminen on edellytys poistumisluvan myöntämiselle.

5

TOIMENPITEET

Pyydän Rikosseuraamusvirastoa ilmoittamaan 29.2.2008 mennessä, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty, jotta kohdassa 4 todetut seikat tulisivat kirjatuiksi erikseen jokaiseen poistumislupapäätökseen ja lomakkeista selvästi ilmenisi, että päihitteettömyyden valvontaan sitoutuminen on edellytys poistumisluvan myöntämiselle.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Rikosseuraamusvirastolle.